

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOFIZYCZNEGO
W ROKU 2024**

Informacje ogólne

Rok 2024 był ostatnim w kadencji władz Polskiego Towarzystwa Geofizycznego wybranych 18 lutego 2021 roku. W mijającym roku realizowano założenia statutowe Towarzystwa oraz zapisane w planie pracy na rok 2024. W grudniu 2024 roku w Oddziałach odbyły się walne zgromadzenia Oddziału, podczas których wybrano nowe władze Oddziału. Towarzystwo było współorganizatorem 2 konferencji naukowych. W oddziałach podejmowane były działania propagujące wiedzę geofizyczną wśród różnych grup społecznych, w tym w szkołach oraz przez lokalne media. Na uwagę zasługuje aktywny udział członków Towarzystwa w spotkaniach organizowanych w ramach Dni Ziemi, Festiwalu Nauki itp. Mimo braku wsparcia finansowego ze strony Ministerstwa regularnie ukazywało się czasopismo *Przegląd Geofizyczny*. W końcu 2024 roku Polskie Towarzystwo Geofizyczne liczyło 236 członków, w tym 13 honorowych. Liczba członków w stosunku do końca roku 2023 zmniejszyła się o 21 osób.

Zarząd Główny

Prezes – Rajmund Przybylak, Wiceprezesa – Joanna Wibig, Krystyna Bryś, Sekretarz Generalny – Wojciech Ożga, Skarbnik – Agnieszka Wypych, członkowie Prezydium – Alfred Dubicki, Ewa Łupikasza, Zbigniew Czechowski, członkowie Zarządu – Andrzej Arażny, Bogdan Chojnicki, Krzysztof Bartoszek.

Sekretariat: Anna Popkowska

Księgowość: Marta Bogusz-Gapińska

Główna Komisja Rewizyjna:

Przewodnicząca – Magdalena Bogucka, Członkowie Komisji – Krzysztof Fortuniak, Renata Kuśmierk-Tomaszewska, Jacek Leśny, Mirosław Miętus.

Przewodniczący Oddziałów Towarzystwa

Oddział Bałtycki – Mirosław Miętus.

Oddział Katowicki – Ewa Łupikasza,

Oddział Krakowski – Agnieszka Wypych.

Oddział Lubelski – Agnieszka Krzyżewska,

Oddział Łódzki – Joanna Wibig,

Oddział Pomorski – Andrzej Arażny.

Oddział Poznański – Arkadiusz Tomczyk.

Oddział Warszawski – Wojciech Ożga,

Oddział Wrocławski – Krystyna Bryś,

Oddział Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej – Anna Odzimek.

Sekcja Meteorologiczna – Joanna Wibig.

Podczas walnych zgromadzeń wyborczych w poszczególnych Oddziałach zorganizowanych w grudniu 2024 i styczniu 2025 roku wybierano nowe zarządy Oddziałów Towarzystwa. Pełne składy zarządów oddziałów prezentowane są na naszej stronie internetowej (www.ptgeof.pl).

Podstawowe formy działania

Działalność Polskiego Towarzystwa Geofizycznego była realizowana zgodnie ze statutem oraz planem pracy na rok 2024. W zakresie upowszechniania wiedzy Towarzystwo było współorganizatorem konferencji:

Oddział Katowicki:

39 Polsko-Czeskiego Sympozjum „Mining and Environmental Geophysics”, Ustroń, 3-5.12.2024 r.;

Oddział Poznański:

Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt.: „Zmiany klimatu i ich środowiskowe konsekwencje”, Poznań, 23-25.09.2024 r.;

Warsztaty Geofizyczne, które były planowane na 2024 rok zostały przeniesione na rok 2025 z uwagi na chorobę wykładowcy.

W roku 2024 w oddziałach podczas 21 seminariów organizowanych przez Towarzystwo wygłoszono 29 referatów naukowych. Regularnie ukazywało się nasze czasopismo *Przegląd Geofizyczny* mimo problemów z niedoszacowaną punktacją Przeglądu na liście ministerialnej.

Sytuacja materialna

Działania podejmowane przez Towarzystwo, w tym działalność wydawnicza związana z regularnym ukazywaniem się *Przeglądu Geofizycznego* podejmowane były z wykorzystaniem środków uzyskanych ze składek członkowskich. Z uwagi na konieczność planowania wydatków obejmujących poza działalnością wydawniczą także koszty obsługi księgowo-finansowej, Zarząd Główny zabiegał o opłacania składek członkowskich na kolejny rok do

końca roku poprzedniego. Mimo podejmowanych przez Zarząd Główny i Zarządy Oddziałów działań wpłaty składek członkowskich były nieregularne.

Organ Towarzystwa – kwartalnik *Przegląd Geofizyczny*

Przegląd Geofizyczny jest wydawany od 76 lat jako organ Towarzystwa. Dzięki społecznemu oddaniu Komitetu Redakcyjnego i redaktorów tematycznych czasopismo może utrzymywać wysoki poziom merytoryczny. Czasopismo wydawane jest w wersji elektronicznej, a kolejne jego numery dostępne są on-line na stronie internetowej Towarzystwa. Czasopismo znajduje się w bazach cytowań POL- index i Scopus. Każdego roku zakupuje się indeksy DOI oraz system antyplagiatowy. Redakcja *Przeglądu Geofizycznego* jak i Zarząd Główny Towarzystwa podejmowali działania w celu podniesienia punktacji czasopisma na liście ministerialnej.

W skład Komitetu Redakcyjnego wchodzi:

Redaktor naczelny - prof. dr hab. Zbigniew Czechowski,

Zastępca redaktora naczelnego - prof. dr hab. Joanna Wibig,

Redaktorzy tematyczni: dr hab. Artur Magnuszewski, prof. UW, prof. dr hab. Barbara Popielawska, dr hab. Piotr Środa, prof. PAN, prof. dr hab. Janina Trepieńska, prof. dr hab. Joanna Wibig.

W skład Rady Redakcyjnej *Przeglądu Geofizycznego* wchodzi: prof. dr hab. Krzysztof Błażejczyk (IGiPZ PAN, przewodniczący); prof. Kazimierz Adamowski (University of Ottawa, Kanada); prof. Wojciech Grabowski (National Center for Atmospheric Research, Boulder, Colorado, USA); prof. Andrzej Kijko (University of Pretoria, Republika Południowej Afryki); prof. Witold F. Krajewski (University of Iowa, USA); dr Jacek Majorowicz (University of Alberta, Edmonton, Kanada); prof. dr hab. Maciej Sadowski (Instytut Ochrony Środowiska); prof. Konrad Rykaczewski (Arizona State University, od 2024 r.).

Sekretarz redakcji - dr Krzysztof Bartoszek.

Redaktor techniczny - Rafał Stepnowski.

Wszystkim osobom zaangażowanym w pracy Redakcji i Radzie *Przeglądu Geofizycznego* składamy podziękowanie za ich ofiarną pracę.

Działalność Zarządu Głównego i Oddziałów PTGeof.

Zarząd Główny

W roku 2024 Zarząd Główny pracował w składzie wybranym na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa w dniu 18 lutego 2021 roku. W mijającym roku odbyły się Zebranie Plenarne oraz 4 zebrania Prezydium lub całego Zarządu z udziałem Komitetu Redakcyjnego *Przeglądu Geofizycznego*. Zebrania odbywały się zarówno w formie tradycyjnej jak i zdalnej lub

hybrydowej z wykorzystaniem platformy Teams. Zebrania były poświęcone sprawom organizacyjnym, wydawniczym i upowszechniania wiedzy.

Zarząd Główny współpracował z Zarządami Oddziałów w sprawach organizacji konferencji naukowych i był współorganizatorem XIX Ogólnokrajowej Konferencji pt.: „Młodzi naukowcy w Polsce – badania i rozwój”.

W 2024 roku podjęto decyzję dotyczącą zmiany obsługi bankowej co wynikało z wysokich kosztów prowadzenia dotychczasowego rachunku bankowego w banku Millennium i konieczność założenia subkonta do obsługi środków będących dofinansowaniem przekazywanym przez Ministerstwo. Podjęto w związku z tym decyzję o przeniesieniu konta bankowego Towarzystwa do Nest Banku.

Niezwykle istotnym problemem było kontynuowanie działań związanych z funkcjonowaniem *Przeglądu Geofizycznego* i zabieganie o podniesienie punktacji publikacji zamieszczonych w naszym czasopiśmie naukowym. Zarząd podejmował również wysiłki na rzecz poprawnego funkcjonowania nowej strony internetowej. Obecnie strona internetowa Towarzystwa jest na bieżąco aktualizowana, znajdują się na niej aktualne i archiwalne numery *Przeglądu Geofizycznego*, a nad prawidłowym funkcjonowaniem strony czuwa K. Bartoszek. W roku 2024 R. Przybylak wspierany przez członków Zarządu Głównego przygotował notatkę dotyczącą Polskiego Towarzystwa Geofizycznego do nowego wydania Encyklopedii Towarzystw Naukowych.

Oddziały PTGeof.

Oddział Bałtycki

Oddział Bałtycki Towarzystwa liczył na koniec 2024 roku 12 członków, w tym 2 honorowych. Środowiska naukowe regionu nadmorskiego są reprezentowane w Towarzystwie przez pracowników naukowych Uniwersytetu Gdańskiego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki-PIB oraz Uniwersytetu Morskiego w Gdyni. Członkowie oddziału uczestniczyli w konferencjach organizowanych przez Towarzystwo oraz byli autorami lub współautorami publikacji wydanych z afiliacją Towarzystwa:

1. Marsz A.A., Matuszko D., Styszyńska A., 2024, Multiyear variability of cloud genera in Krakow in the context of changes in the thermal state of the North Atlantic, *International Journal of Climatology* 44(4)
2. Marsz A.A., Styszyńska A., 2024, Atlantyk Północny a klimat Europy. Mechanizmy wpływu. Część 1, *Prace i Studia Geograficzne*, 69.3, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 25–43, DOI: 10.48128/pisg-2024-69.3-02.

Oddział Katowicki

Oddział liczył w końcu 2024 roku 13 członków. W ramach popularyzacji wiedzy geofizycznej Oddział współorganizował konferencję naukową (39 Polsko-Czeskie Sympozjum „Mining and Environmental Geophysics”) oraz seminarium naukowych, podczas którego wygłoszono referat: dr hab. Ewa Łupikasza: „Wpływ typów cyrkulacji i ich termicznych właściwości na prawdopodobieństwo występowania opadów, 1966–2020”.

Oddział Krakowski

W Oddziale znajduje się 20 członków, w tym 3 honorowych. Członkowie Krakowskiego Oddziału reprezentują m. in. ośrodki naukowe: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej-PIB, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Rolniczy, Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet Śląski, PAN. Podczas seminariów naukowych zorganizowanych przez Oddział wygłoszono referaty:

1. dr Bożena Łapeta: „Dane satelitarne w monitorowaniu klimatu”,
2. prof. dr hab. Mirosław Żelazny: „Współczesne wyzwania hydrologiczne Polski w świetle zmian klimatu”.

W ramach działalności popularyzatorskiej członkowie Towarzystwa prowadzili zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz seniorów, prezentowali także materiały w mediach.

Członkowie Oddziału opublikowali z afiliacją Towarzystwa artykuły naukowe:

1. Pawlak, F., Koziol, K., Wilczyńska-Michalik, W., Worosz, M., Michalik, M., Lehmann-Konera, S., Polkowska, Z., 2024. *Characteristics of Anthropogenic Pollution in the Atmospheric Air of South-Western Svalbard (Hornsund, Spring 2019)*. Water, 16, 1486. <https://doi.org/10.3390/w16111486>
2. Wilczynska-Michalik, W., Michalik, M. 2024. *Changes of weathering processes of rock building materials in urban environments during the Anthropocene*. Goldschmidt Abstracts, ID 22761
3. Michalik, M., Michalik, J.M., Gajewska, M., Wilczynska-Michalik, W., Jarosz, K., Grzybczak, D., Krzyzowska, J., 2024. *Dust from tram tracks and streets in Krakow (Poland) as a source of magnetic components of the atmospheric aerosol*. Goldschmidt Abstracts, ID 2311

W 2024 roku Członkowie Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej Oddziału rozpoczęli pracę nad przygotowaniem okolicznościowego zeszytu *Przeglądu Geofizycznego*, poświęconego sylwetce i dorobkowi dr Danuty Limanówki.

Oddział Lubelski

Oddział Lubelski Towarzystwa na koniec 2024 roku liczył 19 członków, w tym 2 honorowych. W roku 2024 odbyło się seminarium naukowe, podczas którego wygłoszono referat:

dr Longina Chojnacka-Ożga, dr Wojciech Ożga: „Występowanie susz w latach 1951-2020 w okresie wegetacyjnym i ich konsekwencje w środowisku leśnym”.

Członkowie Oddziału bardzo aktywnie działali organizując warsztaty dla uczniów szkół średnich, wywiady dla mediów. Ponad to czynnie uczestniczyli co roku w Światowym Dniu Mokradeł, Dniu Ziemi itp., podczas których wygłaszali wykłady naukowe i popularnonaukowe.

Oddział Łódzki

Oddział Łódzki Towarzystwa liczył w roku 2024 11 członków, w tym 1 honorowego. Pod patronatem Towarzystwa bardzo aktywnie działa Studenckie Koło Naukowe Geomonitoringu.

W ramach spotkania naukowego Oddziału wygłoszono referat:

Jun-ichi Yano (Centre National de la Recherche Scientifique w Tuluzie): „Does more moisture in the atmosphere lead to more intense rains?”

Z inicjatywy i przy zaangażowaniu Zarządu Oddziału odbywa się coroczny internetowy konkurs fotograficzny oraz konkurs wiedzy meteorologicznej dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Oddział Pomorski

Oddział liczył w 2024 roku 33 członków. Członkowie Oddziału zamieszkują na obszarze czterech województw: kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego. W ramach popularyzacji wiedzy geofizycznej w Oddziale zorganizowano seminaria naukowe, podczas których wygłoszono referaty:

1. dr hab. Andrzej Arażny, prof. UMK: „Zmiany klimatu a zdrowie”,
2. mgr Przemysław Ciesielski: „Stan osłony hydrologiczno-meteorologicznej w regionie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce ”,
3. dr n. med. Tomasz Szczęsny: „Jak oswoić zmiany klimatu?”.

W ramach działalności popularyzującej wiedzę Oddział organizował zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej a członkowie Oddziału uczestniczyli w programach przygotowywanych przez media. Ponadto w ramach działalności na rzecz regionu wykonywane są krótko i średnioterminowe prognozy pogody dla Torunia i Bydgoszczy publikowane w lokalnej prasie, radiu i na stronie internetowej ([https://www.pogodawtoruniu.pl /](https://www.pogodawtoruniu.pl/))

Oddział Poznański

W Oddziale działa 17 członków. Realizując podstawowe zadanie Towarzystwa Oddział zorganizował konferencję naukową pt.: „Zmiany klimatu i ich środowiskowe konsekwencje” oraz seminaria naukowe, podczas których wygłoszono referaty:

1. dr hab. inż. Bogdan H. Chojnicki, prof. UP: „Co przynosi nam zmiana klimatu?”
2. dr hab. Renata Graf, prof. UAM: „Kto mieszka blisko wody przygotuj się na szkody” - czyli dlaczego powódź może nas zaskoczyć?”
3. dr Bartosz Czernecki: „Czym oddychamy? Jakość powietrza w mieście”
4. dr hab. Iwona Hildebrandt-Radke, prof. UAM: „Czy kryzysy wodne zmieniały historię społeczeństw?”

Oddział był współorganizatorem seminarium naukowego, podczas którego wygłoszono wykłady pt.: „The Heat Goes On” (prof. Z.W. Kundzewicz), „Fale upałów w mieście na przykładzie Poznania” (prof. E. Bednorz), „Wpływ upału na zdrowie człowieka” (dr K. Broczek), „Is home where the heat is? Comparing residence-based with time-weighted mobility-based measures of microclimate exposure in San Diego, California” (prof. M. Janowska), „Doświadczanie zmian klimatycznych na przykładzie miejskich upałów” (dr Z. Boni).

Członkowie Oddziału organizowali zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Oddział Warszawski

Oddział liczy 33 członków w tym 1 honorowego. W roku 2024 w ramach działalności propagującej wiedzę odbyły się seminaria naukowe, podczas których wygłoszono referaty:

1. mgr inż. Piotr Szuster: „Działalność naukowa Stowarzyszenia Skywarn Polska”;
2. dr Barbara Wrona (IMGW-PIB): „Synoptyczne uwarunkowania ekstremalnych opadów deszczu, które wystąpiły we wrześniu 2024 na południu Polski”.

W ramach działań promujących wiedzę prowadzone były zajęcia dla dzieci z klas 1-4 szkoły podstawowej dotyczące obserwacji zjawisk pogodowych.

Oddział Wrocławski

W końcu 2024 roku Oddział liczył 54 członków w tym 4 honorowych. Członkowie Oddziału w większości pochodzą z czterech instytucji naukowych: Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej-PIB oraz z Państwowego Instytutu Geologicznego-PIB.

Podczas seminariów naukowych w Oddziale wygłoszono referaty naukowe:

1. dr Anetta Drzeniecka-Osiadacz: „Aerозole atmosferyczne – znaczenie dla środowiska i metody pomiarów”
2. dr hab. inż. Tamara Tokarczyk: „Zarządzanie zasobami wodnymi w warunkach zrównoważonego rozwoju”
3. mgr Monika Bryła: „Czynniki kształtujące różnicowanie przestrzenne i czasową zmienność cech fizyczno-chemicznych i składu chemicznego wód powierzchniowych i podziemnych w zlewni potoku Bystra (Tatry Zachodnie)”
4. dr inż. Radosław Stodolak: „Czego nas nauczyła powódź z września 2024”.

Oddział Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej

W oddziale pozostaje 24 członków. Oddział organizował seminaria naukowe, podczas których wygłoszono referaty:

1. mgr Wojciech Gajda: „System detekcji wyładowań atmosferycznych PERUN - ponad 20 lat pracy operacyjnej”,
2. mgr Rafał Iwański: „MTG LI od projektu do pracy operacyjnej”,
3. mgr inż. Marek Morawski: „Lokalny System Detekcji Wyładowań Atmosferycznych - Monitorowanie wyładowań atmosferycznych za pomocą naziemnej sieci detektorów - Konstrukcja stacji, kalibracja, pomiary”,
4. mgr Piotr Barański: „Możliwości badań struktury elektrycznej wielokrotnych wyładowań doziemnych w świetle danych zgromadzonych w Lokalnej Sieci Wyładowań Atmosferycznych (LSDWA) w rejonie Warszawy”,
5. dr Marcin Misiaszek: „Obserwacje promieniowania neutrinowego z wnętrza Ziemi”,
6. dr hab. inż. Piotr Krzywiec: „Dr Zygmunt Mitera (1903–1940) i dr Stanisław Wyrobek (1903-1979) i ich rola w rozwoju badań sejsmicznych”.

Publikacje z afiliacją Polskiego Towarzystwa Geofizycznego lub w Przeglądzie Geofizycznym związane z aktywnością Oddziału:

1. A. Odzimek. 2024. Sesja naukowa z okazji 150. rocznicy urodzin Profesora Stanisława Kalinowskiego. Przegląd Geofizyczny 69, z. 1-2, s.47-48.
2. G. Olszaniec. 2024. Działalność edukacyjna i popularyzująca naukę Stanisława Kalinowskiego w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. Przegląd Geofizyczny 69, z. 1-2, s. 49-57. <https://doi.org/10.32045/PG-2024-046>
3. Ł. Mścisławski. 2024. Stanisław Kalinowski w Kijowie w latach 1915-1918. Przegląd Geofizyczny 69, z. 1-2, s. 59-67. <https://doi.org/10.32045/PG-2024-047>
4. Z. Gałyga. 2024. Działalność parlamentarna Stanisława Kalinowskiego. Przegląd Geofizyczny 69, z. 1-2, s. 69-73. <https://doi.org/10.32045/PG-2024-048>
5. Z. Czechowski. 2024. Roman Teisseyre (1929-2022). Przegląd Geofizyczny 69, z. 1-2, s. 75-80.
6. A. Odzimek, P. Barański 2024. Stanisław Michnowski (1918-2023). Przegląd Geofizyczny 69, z. 3-4, s. 171-173.

Członkowie OFWZiPO upowszechniali wiedzę o geofizyce zaznajamiając różne grupy, głównie młodzieży szkolnej, z pracą Centralnego Obserwatorium Geofizycznego IGF PAN w Belsku.

Sekcja Meteorologiczna

Obecnie do sekcji należy 50 członków z Oddziałów Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Sekcja jest członkiem European Meteorological Society EMS (Europejskiego Towarzystwa Meteorologicznego). W 2024 roku J. Wibig została skarbnikiem EMS (kadencja skarbnika trwa 3 lata). Co roku EMS organizuje konferencje, w których czynnie uczestniczą przedstawiciele Towarzystwa. Szczegółowe informacje o wydarzeniach organizowanych przez EMS znajdują się na stronie internetowej: <https://www.emetsoc.org/events/>. Polskie Towarzystwo Geofizyczne złożyło projekt organizacji konferencji EMS w 2027 lub 2028 roku w Krakowie.

Podsumowanie

Działalność Polskiego Towarzystwa Geofizycznego w roku 2024 realizowana była zgodnie z założeniami statutu Towarzystwa i planu pracy. Wiele inicjatyw prowadzonych w Oddziałach docierało do większej grupy odbiorców poprzez możliwość zdalnego uczestnictwa i promocji na bieżąco aktualizowanej nowej stronie internetowej. Działalność wydawnicza Towarzystwa, mimo braku wsparcia finansowego, była prowadzona z wykorzystaniem własnych środków. Organ Towarzystwa jakim jest *Przegląd Geofizyczny* ukazywał się regularnie, a Redakcja i Zarząd Główny podejmowały starania o lepszą jego pozycję punktową na liście ministerialnej. Sytuacja finansowa Towarzystwa jest dobra, chociaż niepokój może budzić nieregularność w spływanii na konto bankowe składek członkowskich.

Rajmund Przybylak, Wojciech Oźga